

Fővárosi Ítéltábla

A Fővárosi Ítéltábla a Nyári és Korsós Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nyári Béla ügyvéd) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek - a jogtanácsos által képviselt Váci Fegyház és Börtön(Vác, Köztársaság út 62-64.) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2015. február 25. napján meghozott 11.P.20.744/2014/11. számú ítélete ellen a felperes részéről 12. és 14. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak külön felhívásra 48.000 (negyvennyolcezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében kérte az alperes kötelezését 600.000 forint sérelemdíj és járulékai megfizetésére, továbbá kérte az alperes kötelezését, hogy részére poloskamentes zárkat biztosítson. Keresetét a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:43. §-ára, illetve 6:519. §-ára, továbbá alkotmányos alapjogainak sérelmére alapította. Előadta, hogy 2014. május 8. napján került az alperesi intézménybe, először a II. emelet MZ körlet 203. számú, majd 2014. június 17. napjától a 229. számú zárkájában, ahol poloskacsípéseket szenvedett. Az alperesi intézet nem tudott poloskamentes zárkat biztosítani és az általa nyújtott orvosi kezelés sem volt megfelelő. A felperes kárigényét az alperes felé bejelentette, aki azt a 30532-3068-1/2014. szám alatti kártérítési határozatával elutasította.

Az alperes érdemi ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Előadta, hogy a rendelkezésére álló egészségügyi iratok szerint a felperes 2014. május 23-án, 26-án és 30-án is egészségügyi ellátásban részesült, azonban poloskacsípésekre egyik alkalommal sem panaszkodott. A felperes először 2014. június 19. napján, majd június 30. napján jelezte a poloskacsípésekkel kapcsolatos problémáját, amellyel összefüggésben megfelelő orvosi ellátásban részesült. Előadta továbbá, hogy az alperesi intézetben 2014-ben folyamatosan gondoskodtak a poloskák irtásáról, a felperes tartózkodási helyeül szolgáló 229. számú zárkában 2014. június 17. napján történt poloskairtás, éppen azon a napon amikor a felperest oda helyezték. Ezt megelőzően a felperes 2014. május 8. napjától a 223. számú zárkában volt elhelyezve, ahol 2014. április 3-án és 15-én is történt irtás az intézet egészére kiterjedő poloskairtás keretében. Előadta, hogy az ágyi poloskák jelenléte a rovarok biológiai sajátosságainak, illetve a körszállítások folyamatosságának következményeképpen a BV intézetekben nem kizárható. Az alperes azonban a zárkák folyamatos fertőtlenítésével minden tőle

elvárhatót megtesz annak érdekében, hogy csökkentse az ágyi poloskák okozta ártalmakat. Az ágyi poloska csípésének tünetei egyénenként változóak lehetnek, a felperes jelen esetben a csípéseire a megfelelő egészségügyi ellátást megkapta. Az azonban nem róható fel az alperesi intézetnek, hogy a terápiaként biztosított készítmény esetleg hatástalannak bizonyult. Az ÁNTSZ szakhatósága által végzett helyszíni ellenőrzés során megállapította, hogy az alperesi intézetben az ágyi poloskafertőzés megelőzése tárgyában szakmai állásfoglalást adtak ki, amelynek alapján az intézet kialakította a belső szakmai protokollt a fertőzött zárkák rovarmentesítésére, és a fogvatartottak ellátására. Az ezzel kapcsolatos intézkedési tervet az alperes becsatolta. Mindezek alapján az alperes álláspontja szerint úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható, ezért jogalap hiányában kérte a felperes keresetének elutasítását azzal, hogy a kereset összecsúszását is elmulasztotta tartotta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint mindenképp azt vizsgálta, hogy a felperest az alperesi intézetben elszenvedett poloskacsípések miatt milyen sérelem érte, illetve annak milyen jogkövetkezményei lehetnek. Megállapította, hogy a poloskacsípések okozta bántalom a testi épség és egészség megsérülését jelenti, így az a Ptk. 2:43. § a) pontja szerinti személyiségi jogsérelmet megalapozza. A Ptk. 2:52. §-ára utalással kifejtette, hogy a sérelemdíj megfizetésére köteles személy meghatározására és a kimentés módjára a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azaz vizsgálni kell az alperesi magatartás felróhatóságát. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes eredménnyel hivatkozott a kártérítési felelősség kimentési szabályára azzal, hogy a felperes a poloskacsípésekkel kapcsolatban a megfelelő gyógykezelést megkapta, azaz olyan gyógyszerekkel, illetve készítményekkel látták el, amelyek a gyógyítására alkalmasak voltak. Az alperes a becsatolt dokumentumokkal igazolta továbbá, hogy az intézetben poloskairtasításokat végzett, amelyek hatékonyságának mértéke olyan körülmény, amelyre az alperes ráhatni nem tud. Rámutatott, hogy az alperes felróhatóságát abból a szempontból is értékelni kell, hogy az alperesnek mint zárt intézetnek milyen lehetőségei vannak a poloskafertőzöttség elhárítására, illetve e lehetőségekhez képest alkalmazható eszközöket megfelelően alkalmazta és kimerítette-e. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az irtás elvégzésével az alperes kimerítette azokat a lehetőségeit, amelyek a probléma kezelésére rendelkezésére állnak. Az elsőfokú bíróság ugyancsak alaptalannak minősítette a felperesnek a poloskamentes zárka biztosítására vonatkozó igényét. A 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 23. §-a, illetve a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 28. §-a határozza meg a fogvatartott elhelyezését, amelyet csak az adott BV intézet határozhat meg. Polgári bíróság közhatalmi szerv jogkörébe való beavatkozást tartalmazó ítéleti rendelkezést nem hozhat, mivel az hatáskör elvonást eredményezne, amire a bíróságnak lehetősége nincs. Ilyen tartalmú ítélet egyébként sem lenne végrehajtható, hiszen a poloskamentesség nem garantálható.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelemnek helyt adó döntés meghozatalát. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete téves, a bizonyítási eljárás adataiból helytelen következtetést vont le, és ez alapján megalapozatlan ítéletet hozott. Az elsőfokú bíróság téves álláspontot foglalt el az alperesi magatartás felróhatóságának körében. Az alperes maga is felismerte, hogy a korábban alkalmazott poloskairtasítási módszer nem kellően hatékony, az új módszer bevezetésének kezdetétől azonban a teljes irtás nem valósult meg, csak a felperes kárigényének bejelentését követően. A perben az alperesnek nem azt kellett volna igazolnia, hogy mindent megtett annak érdekében, hogy a felperest poloskacsípések ne éri, hanem azt, hogy a perrel érintett időszakban poloskacsípések egyáltalán nem történtek. Nem az tehát a kérdés, hogy az alperes megtett-e mindent a jogszabály által előírt körülmények biztosítása érdekében, hanem az, hogy ténylegesen biztosította-e a jogszabály szerinti körülményeket. Azt azonban az elsőfokú ítélet is egyértelműen megállapította,

hogyan a felperes által hiányolt egészséges körülményeket a felperes fogva tartása során az alperes biztosítani nem tudta, az ilyen és hasonló jogsértések miatt az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlata szerint az elítélteknek kártérítés jár.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását annak megalapozottságára utalással.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A felperes fellebbezése alaptalan.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a következőkkel egészíti ki. A felperes 2014. május 8. és június 17. napja között tartózkodott a 203. számú zárkában, amely időszak alatt ágyi poloskacsípés miatt egészségügyi panaszt nem tett. 2014. június 17. napjától átkerült a 229. számú zárkába, ahol aznap történt meg a poloskairtás, ez azonban nem volt eredményes, mivel a felperes június 19. és 30. napján is poloskacsípés miatt részesült orvosi ellátásban. Az intézetben ezután 2014. július 24., augusztus 29. és október 2. napján végeztek mindenre kiterjedő poloskairtást, amelynek eredményeképpen az ágyi poloskák kapcsolatos probléma megszűnt.

Az elsőfokú bíróság döntésével és annak jogi indokaival az ítéltábla egyetértett, azokat csak a fellebbezésben foglaltakra tekintettel egészíti ki az alábbiak szerint.

A felperes kereseti kérelmének, illetve fellebbezésének ténybeli alapja körében részben ellenmondásos tényelőadásokat tett. A keresetlevélben a poloskafertőzőttség mellett azt kifogásolta, hogy az alperes egyáltalán nem tudott poloskamentes zárkát biztosítani és az orvosi ellátás sem volt megfelelő. A felperes fellebbezése ugyanakkor arra utalt, hogy volt olyan zárka az alperesi intézetben, amelyet nem érintett a fertőzés, az alperes mégsem helyezte át oda a felperest. A jogi képviselő által benyújtott fellebbezés azt fejtette ki, hogy az alperes kártérítési felelősségét önmagában megalapozza, hogy az intézetben poloskák voltak, ehhez képest a felperes személyesen beadott fellebbezése az alperes kimentését vitatja azzal, hogy az alperes a fertőzőttség elhárítása érdekében nem úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben elvárható. A Pp. 235. § (1) bekezdése alapján nincs lehetőség arra, hogy a fél a másodfokú eljárásban új tényekre alapítsa kereseti kérelmét, ezért az ítéltábla a fellebbezést az első fokon előterjesztett kereseti tényelőadás alapján bírálta el.

A felperes a kártérítési keresetét a közhatalmi jogkörben eljáró alperes jogellenes, személyiségi jogi sérelmet okozó magatartására alapította, ezért annak elbírálása során a Ptk. 2:52. § (1) és (2) bekezdését, a 6:548. § (1) bekezdését, valamint a 6:519. §-át együtt kellett alkalmazni. Az alperes a büntetés-végrehajtásra vonatkozó feladatának ellátásával közhatalmi jogkört gyakorol, amelynek során az elítéltek személyi szabadságának jogszerűn korlátozza. Amennyiben azonban az alperes olyan rá vonatkozó büntetés-végrehajtási szabályt sért, amely az elítéltek testi épségét, egészségét hivatott védeni, akkor ez a szabályszegés a Ptk. 2:43. § a) pontjára figyelemmel egyben személyiségi jogi sérelmet is okoz és sérelemdíj iránti igényt alapoz meg. A személyiségi jog megsértésért való felelősségre a kártérítési felelősség szabályai alkalmazandók, amelyből következően a sérelemdíj megfizetése alól felróhatóság hiányban mentesül, aki bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben elvárható [Ptk. 1:4. § (1) bekezdés].

Az alperes azzal, hogy 2014. június 17. napján olyan zárkában helyezte el a felperest, amelyben eredménytelennek bizonyult a poloskairtás, megsértette az akkor hatályos Bv.tvr. 36. § (1) bekezdés a) pontját, amelynek értelmében az elítélt jogosult a higiéniai feltételeknek megfelelő egészséges elhelyezésre. Ezzel az alperes a felperes személyiségi jogait megsértette, azonban a kártérítési felelősség szabályainak alkalmazásával a felelősség alól felróhatóság hiányában mentesült. Az alperes ugyanis az intézetben rendszeresen végeztetett poloskairtást, amelynek eredményessége az élősködők biológiai sajátosságai folytán előre nem látható. Az alperes a 2014. június 17. napján lezajlott poloskairtás eredménytelensége ismeretében újabb irtások elvégzése iránt intézkedett, amelyek folytán a poloskafertőzöttséget a felperes saját előadása szerint is sikeresen felszámolták. Ilyen körülmények között nem állítható alappal, hogy az alperes ne tett volna meg mindent az intézet higiéniai feltételeinek biztosítása érdekében. Az elsőfokú bíróság tehát az alperes felróhatóságának hiányában helytállóan döntött a sérelemdíj iránti kereset elutasításáról.

Megjegyzi az ítélet tábla, hogy a felperes fellebbezési hivatkozása az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatára a jelen perben relevanciával nem bírt, mivel a Emberi Jogok Európai Bírósága előtt a tagállamokkal szemben lehet pert indítani, míg jelen per alperese a büntetés-végrehajtási intézet. Az állam és a büntetés-végrehajtási intézet kártérítési felelősség alóli mentesülését biztosító körülmények köre pedig eltérő.

A kifejtettekre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel köteles az alperes képviseletével felmerült másodfokú perköltség megfizetésére, amelynek mértékét az ítélet tábla a Pp. 67. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg. A felperes köteles továbbá a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illetéket az államnak megfizetni.

Budapest, 2016. február 2.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Dr. Benedek Szabolcs s.k.
előadó bíró

Dr. Magosi Szilvia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: